

F^{de} Festes Sant Vicent

Recreació historietista de l'ermita i portal de Sant Vicent. Francesc Piera 2008

MONTESA • 2008

Festes de Sant Vicent

1

MONTESA • 2008

del 27 al 31 de març

Festes
de
Sant
Vicent

Sant

estimats veïns i veïnes del poble de Montesa.

Aquest any anem a ser nosaltres els festers de Sant Vicent. Tot va començar en un sopar d'amics entre rises i bromes, i ha acabat, per fi, sent realitat.

Esperem que tot l'esforç i la dedicació que durant tot l'any hem posat per a realitzar aquestes festes, done els seus fruits.

Desitgem que passeu tots unes bones festes de Sant Vicent i que participeu en els actes fent que aquesta festa no decaiga i continue existint.

2

"I com és de ben nascut ser agrait"

AGRAÏM LA COL·LABORACIÓ:

Del poble de Montesa

Ajuntament de Montesa

Diputació de València

Àrea de Cultura SARC

(Servei d'Assistència i Recursos Culturals)

I tots els col·laboradors que han fet possible aquest programa i aquestes festes.

Festers Majors

ELISA SANZ BORJA

VICEN CARBONELL CERDÀ

MARISOL GONZÁLEZ GIMÉNEZ

ALEXANDEVK ATANASOV

SONIA MOLTÓ UCHAN

INGRID SANCHIS KIPPERT

RICARDO BARBERÀ TORTOSA

RAFAEL TALÓN RODRÍGUEZ

ELADIO GARCÍA CARBONELL

Festers Infantils

RICARDO BARBERÀ SANZ

OLIMPIA MOLTÓ ATANASOV

ELADIO GARCÍA SANCHIS

ELISA BARBERÀ SANZ

MANEL TALÓN CARBONELL

ÁLVARO GONZÁLEZ

MARINA GARCÍA MOLTÓ

RAFA TALÓN CARBONELL

ALBERTO GONZÁLEZ

JOEL GARCÍA MOLTÓ

CLARA GARCÍA SANCHIS

J. ANTONIO GONZÁLEZ

*Festers
de
Sant
Vicent*

Festes
de
Sant
Vicent

Programa d'Actes

Dijous, 27 de març

- 19:30h. A la sala d'exposicions de la Casa de la Vila, inauguració, de l'exposició FULLES I FLORS.
Creació artística de quadres realitzats amb diferents tipus de flors i fulles naturals seques, donant com a resultat originals composicions paisatgístiques i florals.

Dissabte, 29 de març

- 11:00h. Taller Infantil: "Nos vamos de feria".
Tindrà lloc al carrer Sant Vicent i es tracta d'una activitat en la que els xiquets podran gaudir de jocs típics de les fires. Tot rodejat de sorpreses i molta diversió.
- 22:30h. Teatre Valencià.
Tindrà lloc a la Casa de la Cultura.
Nom del Grup: LOS VETERANOS
Títol: JA ESTIC EN MA CASA

4

Sinopsi argumental:

Andrés, marit de Socorro, te que anar-se'n de València acosat pels creditors. Pasta un temps torna i veu sa casa transformada: ignora que la seua dona, al no poder pagar el lloguer, cedíx el pis a un altre matrimoni que s'instal·la amb la seua criada Claret; este matrimoni són Trino i Dora. Claret confundeix Andrés amb el difunt primer marit de Dora i es forma un gran embolic.

Programa d'Actes

Diumenge, 30 de març

- 10:00h. Després d'esmorzar al carrer Sant Vicent, la penya taurina *Xe que m'agarra* soltarà un porquet ensaginat.
- 19:30h. Processó de Sant Vicent.
- 23:45h. Cercavila de l'Associació de Comparses per a celebrar el Mig Any fester.
- 00:30h. Ball de disfresses a la nau de la cooperativa amb l'actuació de l'orquestra "LA MALVAROSA"

Dilluns, 31 de març

- 12:00h. Missa en honor a Sant Vicent. A l'eixida es repartirà pa beneït a tots els assistents.
- 13:00h. Cercavila per tot el poble amb la Unió Musical de Montesa, els festers de Sant Vicent i tots els que vullguen participar.
- 13:30h. Gran traca per tot el carrer Sant Vicent.
- 17:00h. Espectacular cavalcada en la que no faltaran sorpreses i joguets per a tots els xiquets.

Festes
de
Sant
Vicent

Festes
de
Sant
Vicent

Sobre el patrimoni historicoartístic de Montesa vinculat amb Sant Vicent

Josep Cerdà i Ballester

Sant Vicent Ferrer va nàixer a València en 1350 i va morir a Vannes, a la Bretanya francesa, en 1429. Frare dominic, va destacar per les seues predicacions als territoris de l'antiga Corona d'Aragó i altres parts d'Europa, i per la seua influència política i social.

Canonitzat en 1455 pel Papa Calixte III, la devoció cap aquest personatge ha anat estenent-se des del segle XV fins a l'actualitat, donant pas, al llarg del temps, a diverses manifestacions de tipus historicoartístic.

A Montesa comptem amb alguns exemples, testimoni de la devoció que es va professar, a nivell local, a aquest sant valencià.

Cronològicament ordenats i exposats ací de forma breu, comptem amb els següents:

6

Títol:

Sant Vicent Ferrer.

Tècnica i matèria:

Pintura a l'oli sobre fusta de pi.

Mesures:

48 x 20 cms.

Lloc:

Plint esquerra de la predel·la del retaule de "Les Ànimes" de l'església parroquial de Montesa.

Autor:

Vicent Requena "El Jove".

Època:

ca. 1590-1600.

Estat de conservació:

Bo. Restaurat en 1989-90.

Observacions:

La peça forma part del retaule d'Ànimes esmentat i fa parella amb un Sant Vicent màrtir pintat a l'altre costat. Presenta el sant amb la iconografia tradicional: vestit amb l'hàbit de dominic, un llibre a la ma dreta (que serien textos seus o una Bíblia) i el braç dret assenyalant amb el dit índex una filactèria amb la inscripció "Tingueu por de Déu i doneu-li honor, que ve [l'hora del seu judici]": *Timete Deum et date illi honorem quia venit [hora judicii]* Apocalipsi, 14, 7.

L'autor del retaule, Vicent Requena, era en l'època que s'encarregà la peça, uns dels millors pintors de València, autor també del quadre que representa el *Braç Eclesiàstic* conservat el Palau de la Generalitat, on precisament també podem veure el darrer mestre de l'orde de Montesa, Pedro Luis Galcerán de Borja.

Títol:

Sant Vicent Ferrer.

Tècnica i matèria:

Pintura sobre llenç pegada a fusta

Mesures:

36 x 28 cms.

Lloc:

Predel·la amb quatre sants.
Museu Parroquial de Montesa

Autor:

Anònim.

Època:

s. XVII

Estat de conservació:

Bo. Restaurat en 2000.

Observacions:

La peça forma part d'una predel·la amb les imatges de Sant Benet, Sant Vicent Ferrer, Sant Vicent màrtir i Sant Bernat. A part, formarien part del mateix retaule una tauleta amb Sant Miquel, que també conservem. Tenint present que estan representants els sant propis de l'orde de Cister –Sant Benet i Sant Bernat–, de la qual era filial l'orde de Montesa, molt probablement aquestes peces procedirien del castell-convent de Montesa i formarien part d'un retaule, del qui sols ens han arribat la predel·la que comentem i la tauleta amb l'arcàngel. En aquest cas, es presenta el sant amb la iconografia tradicional i una mitra i un capel cardenalici als peus, símbol de la renúncia als càrrecs que se li oferiren.

Festes
de
Sant
Vicent

Festes
de
Sant
Vicent

Títol:

Calze.

Tècnica i matèria:

Foneria. Brunyit.

Gravat. Daurat.

Plata i bronze.

Mesures:

25 cms.

Copa 8 cms. d'ample.

Peu, 14 cms. d'ample

Lloc:

Església parroquial de
Montesa.

Autor:

Anònim.

Època:

3-IV-1733.

Estat de conservació:

Bo.

Observacions:

Al peu du la inscripció: "Soy de San Visente de la villa de Monteza a los tres días de abril del año del Señor de 1733". Per la inscripció anterior, probablement es tracte d'un calze encarregat per a dir missa a l'ermiteta de Sant Vicent, de la qual par-

lem a continuació. Perdut durant la Guerra de 1936-39, el trobaren a prop de la frontera catalana amb França. Des d'allí va anar a parar a Madrid, sent recuperat el 1956 gràcies a la inscripció que consta al peu.

Durant 2007, aquest calze va formar part de l'exposició *La Llum de les Imatges* realitzada a Xàtiva.

Sant

Títol:

Sant Vicent Ferrer.

Tècnica i matèria:

Talla de fusta policromada.

Mesures:

Alt: 98 cms, ample: 43 cms.
profunditat: 33 cms.

Lloc:

Església parroquial de Montesa.

Autor:

Anònim.

Època:

s. XVIII.

Estat de conservació:

Regular, amb pèrdua de policromies a la peanya.

Observacions:

La imatge segueix el model tradicional comentat abans. A banda, a fi de donar-li un caràcter barroc i certa sensació de moviment, l'escultor realitzà l'obra en *contrapposto*, és a dir, amb una de les cames fixa en el sol i l'altra avançant, mentre la ma esquerra recull la capa negra de l'orde dominic, perfilada amb ornaments daurats.

Porta una corona de forma circular, de metall daurat, amb una senyal darrere on segurament estaria fixada la filactèria amb la tradicional inscripció *Timete Deum et date illi honorem*.

Exceptuant el cap, aquesta imatge s'assembla molt a la que es conserva del mateix sant a la col·legiata de Xàtiva, aquella procedent precisament del convent de dominics de dita ciutat. També hi ha una imatge pareguda a la parròquia de Tous.

Va ser lliurada a la parròquia de Montesa, als anys quaranta del segle passat, per José Mª Domínguez Borja, que la guardava a sa casa, al núm. 24 del carrer Sant Vicent. Hui és l'única imatge anterior a la Guerra que es conserva a l'església.

Festes
de
Sant
Vicent

Festes de Sant Vicent

Títol: Sant Vicent Ferrer.
Tècnica i matèria: Pannell ceràmic.
Lloc: Frontera de la casa situada al núm. 6 del carrer Sant Vicent.
Autor: Cerartis, S.L (Manises).
Època: c. 1980-1989.
Estat de conservació: Bo.

Observacions:

Pannell ceràmic compost de dotze taulers d'aproximadament 20 x 20 cms, elaborat, probablement, a partir d'una imatge impresa en una estampa o gravat. Un pannell molt semblant es conserva al Museo Nacional de Cerámica y Artes Suntuarias *González Martí* de València (nº inv. 1/8915). L'escena, ornada amb fullareques de caràcter barroc, presenta la iconografia típica de Sant Vicent, amb la mitra i el capel cardenalici als peus. Darrere la imatge està pintat el mar i dos xicotets vaixells, que representen l'arribada d'unes naus carregades de blat a Barcelona quan els seus habitants estaven a punt de morir de fam, circumstància que el mateix Sant Vicent va profetitzar.

Títol: Ermiteta de Sant Vicent (desapareguda).

Observacions:

La documentació més antiga que tenim fins ara, amb informació sobre una ermita dedicada a Sant Vicent, es remunta a l'any 1789. Amb tot, hi ha constància de l'existència en 1701 d'un portal dedicat a la mateixa advocació

Pel que fa a l'ermita, segons testimonis orals, estava construïda sobre una porta situada als inicis de l'actual carrer de Sant Vicent, on hui està la cafeteria del mateix nom. Fins i tot encara es conserven les mènsules de pedra que sostenien part dels arcs (una d'elles

desplaçada del seu lloc original), sobre les quals, a principis dels darrers anys noranta, en enderrocar la casa que hi havia, aparegué l'arranc d'un arc de rajola massissa. Sobre la porta en qüestió estaria situada la capelleta, probablement amb una imatge del sant o amb un plafó de rajoletes i amb el corresponent altar per poder celebra-hi l'Eucaristia. Mossén Pedro Sucías Aparicio (+1917) va escriure al respecte que l'ermita en qüestió "era de bastante poco gusto artístico".

Tant la porta com l'ermita van ser enderrocades a finals del segle XIX o ja durant el primer terç del XX, segons testimonis orals, per a que pogueren entrar al poble carros amb vela. Tal volta sols ha quedat com a record el nom del carrer on estava situada.

Podeu fer-se una idea de com hauria pogut ser aquella construcció a partir de la recreació historicista que il·lustra la pàgina anterior i la portada d'aquest mateix llibret, dibuixada pel nostre amic Francesc Piera Francés.

Referències arxivístiques i bibliogràfiques.

Arxiu de Protocols del Patriarca de València, sign. 15348, ff. 33-34 (any 1701) ;

1789, juliol 5. Montesa.Venda de Rosa Borja a Donís Tormo "...de un pedazo de tierra secana plantada de moreras, junto a la hermita de San Vicente, sita en esta villa..." en Arxiu del Regne de València, *protocols notarial*, sign. 1932;

Primera parte de la relación hecha en virtud de la real orden de su magestad de 18 de abril de 1790. Que contiene los dos primeros partidos de los quatro de que se compone el arzobispado de Valencia, arxiu del *Ministerio de Asuntos Exteriores*, mss. 35;

SUCÍAS APARICIO, Pedro, *Apuntes históricos de la villa de Montesa*, Biblioteca Valenciana, *Nicolau Primitiu*, mss. 23, [s.p.]; i *Ligeros apuntes históricos de la villa de Montesa*, mss. conservat a l'Arxiu Parroquial de Montesa;

CERDÀ I BALLESTER, Josep, *Inventari del Museu Parroquial de Montesa* (inventari informatitzat d'acord amb el programa informàtic SVI de la Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana. Catàleg de 248 peces: -pintura, orfebreria, elements arquitectònics i altres-, Montesa, 1999 (última actualització: gener de 2008). Inèdit;

ESPONERA CERDÁN, Alfonso, O.P (coord.) *Introducción a la iconografía vicentina en Valencia*, València, Ajuntament, 2002;

GONZÁLEZ BALDOVÍ, María, "Cáliz", en Exposició La Llum de les Imatges *Lux Mundi* [catàleg de l'exposició], Xàtiva, 2007, fitxa 189, pp. 612-613;

MIRA, Joan Francesc, *Sant Vicent Ferrer: vida i llegenda d'un predicador*, Alzira, Bromera, 2002, 122 pp.

PELEJERO FERRER, José, "Un cáliz del año 1733 en Montesa", *Levante*, 16-IX-1982;

PÉREZ GUILLÉN, Inocencio Vicente, *Pintura cerámica religiosa: paneles de azulejos y placas. Fondos del Museo Nacional de Cerámica y Artes Suntuarias "González Martí"*, Madrid, Ministerio de Cultura, 2006, pp. 209-210;

